

Dnr 44 - 2011:1934

2011-06-22

Böskolans Friskola Ekonomisk Förening
Lilla Danska Vägen 1, 412 74 Göteborg
expeditionen@boskolan.se

Rättelse * av beslut enl 26 § förvaltningslagen
(FL 1986:223) den 21 oktober 2011

Agneta Wennberg
/Agneta Wennberg

Böskolans Friskola
Rektor Birgitta Quick
birgitta.quick@boskolan.se

Beslut

efter tillsyn av den fristående grundskolan Bö-
skolans Friskola i Göteborg

Skolinspektionen

2011-06-22

Dnr 44-2011:1934

2(8)

- Skolans sätt att tillämpa urvalskriteriet "geografisk närhet" är inte i överensstämmelse med skollagen. (2 kap. 35 och 36 §§ skollagen (2010:800)*)

*u
Rättelse enl.
26 § FL 1986:223
1 AW*

Skolinspektionen har i tillsynen av Böskolans Friskola identifierat följande förbättringsområden som bör åtgärdas

- Rektorn och lärarna arbetar inte tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad. (9 kap. 2 §, 4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)

Huvudman och rektor har ansvar för att skolans brister åtgärdas och att åtgärder vidtas inom de områden som behöver förbättras. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast den 22 september 2011.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsrådet Cecilia Palmqvist och utredaren/juristen Magnus Jonasson och avdelningsjurist Charlotte Fagher deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist

Lena Dahlquist

Enhetschef

Agneta Wennberg

Agneta Wennberg

Undervisningsråd/föredragande

Kopia till

Böskolans Friskola Ekonomisk Förening, Lilla Danska Vägen 1, 412 74 Göteborg
Göteborgs kommun

Skolinspektionen, Box 2320, 40315 Göteborg, Besök: Kungsgatan 20

Telefon: 08-586 080 00, Fax: 08-586 080 04

www.skolinspektionen.se

Tillsyn i den fristående grundskolan Böskolans Friskola i Göteborg

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. En bedömning har gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Granskningen kan dock inte ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan.

Tillsynen vid Böskolans friskola i Göteborgs kommun visar att skolan ger barn och elever en utbildning som i allt väsentligt motsvarar de mål som grundskolan har att förmedla. Kunskapsresultaten för år 2010 visar att så gott som samtliga elever når de mål som minst ska uppnås i årskurserna 3, 5 och 9. Rektorn tar i hög grad ansvar för att de nationella målen är styrande för verksamheten, bland annat i de kontinuerliga möten med lärare där pedagogiska diskussioner genomförs om hur eleverna ges förutsättningar att nå målen i utbildningen.

Skolan har ett klassläraresystem vilket innebär att lärare i vissa årskurser undervisar i ämnen de inte har utbildning för och Skolinspektionen konstaterar att det åligger rektorn att arbeta för att eleverna undervisas av lärare som har utbildning i de ämnen de undervisar i. Skolinspektionen finner att skolan sätt att tillämpa urvalskriteriet "geografisk närhet" vid intagningen är felaktigt vilket huvudmannen måste åtgärda.

Nedan redovisas dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Skolinspektionen har i tillsynen av Böskolans Friskola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav. (14 a kap. 8 § skollagen)
- Skolans pedagogiska personal har inte alltid utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. (9 kap. 2 § första stycket punkt 6 skollagen)

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Göteborgs kommun under våren och hösten 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Böskolans Friskola den 10 maj 2011.

Huvudmannen för Böskolans Friskola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar av skolan redovisas.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö samt enskild elevs rätt.** Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning om inte annat anges. I skolinspektionens tillsyn tillämpas grundskoleförordningen (1994:1194) och förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet. Av beslut om förklaring om rätt till bidrag till skolan framgår att skolan kommer att följa läroplanen för det obligatoriska skolväsendet (Lpo 94).

Tillsynen av fristående grundskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från Böskolans Friskola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Böskolans Friskola granskades vid det här inspektionstillfället med en tillsynsmodell, som innebär att granskningsfokus i huvudsak är riktat mot skolans ledningsfunktion och de rutiner som skolan ska ha för att säkerställa att eleverna har tillgång till en utbildning i enlighet med nationella krav. Granskningen, som genomförts som en begränsad tillsyn, kan dock inte ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan.

Huvudmannen har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten. Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Göteborgs kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Böskolan Friskola i Göteborgs kommun

Skolan	Antal elever
Fristående förskoleklass	26
Fristående grundskola	305
Fristående särskola	0

Källa: Böskolans Friskola i Göteborg

Skolverket godkände Böskolans Friskola som en fristående grundskola för årskurserna 1–6 genom beslut den 17 mars 1993. Huvudmannen har godkännande att bedriva förskoleklass i anslutning till skolan. Skolverket godkände i beslut den 10 mars 1995 en utökning med årskurserna 7–9 (dnr 94:0888). Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag samt får anordna provning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet. Skolverket godkände Böskolans Friskola som en fristående särskola avseende årskurserna 1–9 genom beslut den 13 februari 2008 (Dnr 43-2007:1125).

Skolan följer 1994 års läroplan för det offentliga skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) samt de nationella kursplanerna. Skolans pedagogiska inriktning är allmän.

Skolan är lokaliserad i Örgryte/Härlanda stadsdel i Göteborgs stad. Huvudman för skolan är Böskolans Friskola Ekonomisk Förening med organisationsnummer 716445-1473.

Skolan hade vid tillsynsbesöket 331 elever. De flesta eleverna är folkbokförda i Göteborgs kommun. Skolans ekonomi är stabil.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Skolans pedagogiska personal har inte alltid utbildning för den undervisning de bedriver.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § första stycket punkt 6 skollagen

Motivering:

Vid genomgång av skolans samlade lärarkompetens framkommer att lärare i de högre årskurserna har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Undervisningen i de lägre årskurserna 1--5 är organiserad efter ett "klasslärarsystem". Detta system innebär att lärarna undervisar eleverna i flertalet av ämnena. Lärarna som undervisar i årskurserna 1--3 har relevant utbildning. I årskurserna 4--5 undervisar lärare i med utbildning i ämnena svenska och de samhällsorienterade ämnena också i ämnena matematik, engelska och i de naturorienterade ämnena i sin klass. Likaså undervisar lärare med utbildning i matematik och de naturorienterade ämnena också i ämnena svenska, engelska och de samhällsorienterade ämnena trots att de saknar relevant utbildning i ämnet.

Rektorn anger att skälet till den nuvarande organisationen är att tidigare erfarenheter av ämneslärare i Ma/NO respektive Sv/SO förde med sig problematik med tryggheten i klasserna. Rektorn framför att skolan planerar att utöka antalet elever från årskurs 4 vilket medger ökade möjligheter för lärare att samverka och komplettera varandras behörigheter. Skolinspektionen kan konstatera att det åligger rektorn att arbeta för att eleverna undervisas av lärare som har utbildning i de ämnen de undervisar i.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

Böskolans Friskola har en likabehandlingsplan som tillika utgör en årlig plan mot kränkande behandling. Planen mot kränkande behandling innehåller en allmän beskrivning av skolans förebyggande och främjande arbete och vilka åtgärder som ska vidtas om en elev befaras vara utsatt för kränkande behandling av en annan elev. Det framgår inte av planen vilka skolans rutiner är om en elev befaras bli kränkt av en vuxen. Skolinspektionens bedömning är att planen är för allmän hållen och inte tillräckligt målinriktad för att kunna vara ett aktivt verktyg i värdegrundsarbetet.

Både rektorn och skolans lärare beskriver de konkreta insatser som görs både när det gäller det förebyggande arbetet och arbetet med att förhindra kränkande behandling. Planen innehåller dock inte en redogörelse för de konkreta åtgärder som skolan ska genomföra under kommande år. Den innehåller inte heller en redogörelse för hur åtgärder som angetts i föregående års plan har genomförts vilket bestämmelserna kräver.

Enligt rektorn och lärare är eleverna delaktiga i arbetet med planen mot kränkande behandling. Eleverna känner inte igen dokumentet. Eleverna tycks inte ha tilltro till att skolan vidtar tillräckliga åtgärder om en elev blir kränkt eftersom de inte alltid ser effekterna av arbetet. Skolinspektionen finner att Böskolans Friskola måste upprätta en årlig plan som tydliggör skolans arbete mot kränkande behandling enligt bestämmelserna.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Rektorn och lärarna arbetar inte tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

4 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

Intervjuer med eleverna och lärarna visar att möjligheten till inflytande kan variera mellan olika lärare men att inflytandet oftast begränsas till att exempelvis välja redovisningsform och ibland arbetsformer.

Några elever berättar att vissa lärare frågar hur de vill arbeta men sällan med vad de vill arbeta med. De nämner ämnet slöjd som ett undantag, där får de göra individuella val. I det fall de får välja redovisningsformer är det oftast majoritetsbeslut som gäller, d.v.s. det förslag som får flest röster gäller för alla elever. Några elever menar att inflytandet över undervisningen i de samhällsorienterande ämnena kan förbättras, alla behöver inte läsa samma sak för att nå målen menar de. Lärarna kan ge exempel på att de låtit eleverna göra fördjupningsarbete inom något ämne. I övrigt arbetar lärarna utifrån vad elever tidigare förslagit. Lärare betonar att det krävs en mogenhet för att ta ansvar och först när eleven kan ta ansvar kan eleven ges ett större inflytande. Rektorn anger att det i skolans kollegium ständigt pågår diskussioner om hur elevernas inflytande över undervisning, arbetssätt och arbetsformer successivt kan ökas.

Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och skolmiljön, och att de får ett reellt inflytande på utbildningens utformning. Skolinspektionen finner att Böskolans Friskola ännu inte i tillräckligt hög grad ger eleverna möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad. Skolan behöver intensifiera arbetet utifrån de krav som anges i författningarna.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Huvudmannaskap och tillstånd

Bedömning:

Skolans sätt att tillämpa urvalskriteriet "geografisk närhet" är inte i överensstämmelse med skollagen.

2011-06-22

Dnr 44-2011:1934

8(8)

Författningsstöd:

2¹⁰ kap. 35 och 36 §§ skollagen (2010:800)*

Motivering:

Skollagen (2010:800) ska tillämpas på utbildning och annan verksamhet från och med den 1 juli 2011. Reglerna om urval vid mottagande till fristående skola kommer fortsättningsvis att röra verksamhet efter detta datum. Skolinspektionens granskning i denna fråga görs därför med tillämpning av bestämmelserna i 2010 års skollag.

Enligt Skolverkets beslut om godkännande av en fristående skola den 10 mars 1995 (Dnr 94:0888) har skolan angett att den ska tillämpa urvalsgrunderna anmälningdatum, geografisk närhet och syskonförtur i det fall antalet ansökningar överstiger antalet tillgängliga platser.

Vid tillsynen har framkommit att skolan, vid avgörande av vilka elever som omfattas av urvalskriteriet geografisk närhet, har begränsat sig till sökanden som bor vid vissa uppräknade gatuadresser. Därmed har skolan uteslutit vissa andra närliggande adresser. Exempelvis omfattas inte elever som bor i området Prästgårdsängen, trots att det området ligger närmare skolan än andra adresser som omfattas.

Skolinspektionen finner därför att skolans sätt att tillämpa urvalskriteriet "geografisk närhet" vid intagningen är felaktigt och sätter kravet på öppenhet för alla elever ur spel.

Vid sakgranskningen av ovanstående uppgifter vill huvudmannen framföra följande:

"Böskolans friskola bildades av en befintlig kommunal skola och det har sedan starten varit ett uttalat krav att skolans upptagningsområde följer det system för upptagningsområde som skolan hade innan den blev friskola, primärområde 206 samt norra delen av primärområde 205, för att föräldrarna skulle få driva skolan vidare. Under 17 års tid har Böskolan följt de direktiv som getts skolan. Vi tar tacksamt emot en förändring av innebörden av geografisk närhet men vidmakthåller att Böskolan inte gjort fel då vi följt vad kommunen och tidigare inspektioner bejakat. Böskolan vill understryka att man inte medvetet har uteslutit adresser, utan följt de riktlinjer som har funnits för upptagningsområden i Göteborgs stad. Tidigare inspektioner har inte bedömt att urvalsgrunderna har inneburit felaktigheter."

*Rättelse enl.
268 FL 1986:223
/ AW*